

TILVÆKST Grovfoder nr. 27, 17. september 2025

Indhold

- **Mark**
- Aktuelt i majs – sortsvalg 2026
- Mark- og gødningsplanlægning – få styr på harmonien til næste år
- Aktuelt i foderroer
- **Regler og tilskud**
- Fristforlængelse for udbringning af flydende husdyrgødning og – affald

MARK

Aktuelt i majs – sortsvalg 2026

Af planterådgiver Thomas Harbo

Salget af majsfrø går så småt i gang. Du kan orientere dig i vores vejledning om sortsvalg og majssortsoversigt 2025, så du er godt forberedt til at tage snakken med foderstofsælgeren.

Hverken årets majsafgrøder eller majs-sortsforsøgene er høstet endnu, men når grovwareforretningerne har fået deres sortiment af majssorter på plads til 2026, vil salget så småt gå i gang. For at klæde dig bedst muligt på til at tage snakken med foderstofsælgeren bringer vi her vores majssortsoversigt 2025, hvor du lige kan orientere dig, hvis du ikke bare vil tage sælgerens salgstale for gode varer.

Majssorter, som har været på markedet i flere eller mange år, ændrer jo ikke egenskaber, men bliver efterhånden overhalet af nye sorter med højere udbytte, bedre kvalitet eller sundhed. Ved sortsvalget til den kommende sæson kan du derfor fortsætte med en eller flere gode, velafprøvede sorter og desuden supplere de kendte med nye spændende sorter med den rigtige tidlighed, gode kvalitetsparametre og højt udbytte. Sørg derfor for at du kan ændre din reservation, hvis en sort ikke lever op til forventningerne om udbytte, kvalitet eller sundhed.

Sortsoversigten er ikke redigeret siden vi udsendte den i november 2024, og derfor er det ikke sikkert, at alle sorter forhandles af den nævnte grovwareforretning længere.

Du finder vores generelle vejledning til sortsvalg på dette banner.

Du finder vores majsoversigt fra 2025 på dette banner.

Mark- og gødningsplanlægning – få styr på harmonien til næste år

Af planterådgiver Peter Siebert og planterådgiver Malte Holm Jacobsen

Få lavet din mark- og gødningsplan tidligt så du får overblikket over hvor meget gylle, der skal afsættes i 2026.

Pr. 1. august 2025 er nye gødnings- og harmoniregler trådt i kraft, som gælder for planperioden 2025/2026 og frem. Reglerne indeholder især skærpede fosforlofter for organisk gødning, herunder husdyrgødning, som får stor betydning for både dyreproducenter og dem, der afsætter eller modtager gylle. Fosforlofterne for husdyrgødning fra fjerkræ, kødædende pelsdyr, svin og kvæg er – som tidligere varslet – sat ned til 29 kg P/ha, og for alle andre gødningstyper er fosforloftet 30 kg P/ha. Det betyder, at fosfor fremover i endnu højere grad bliver det begrænsende næringsstof for mange bedrifter. Derfor er det en god idé allerede nu at få lavet en mark- og gødningsplan for sæson 2026, så du kan vurdere hvor meget gylle, der eventuelt skal afsættes for at opfylde kravene.

Kom derfor i gang med at få afsat gylle til 2026 så tidligt som muligt!

Ovenstående øger presset på harmoniarealer, hvilket også giver en større konkurrence om de bedrifter, der kan modtage gylle. Desværre oplever vi også et pres på arealer og pris fra biogasselskaber, der kontakter modtagere med opbevaringskapacitet om aftaler for de kommende år.

Enhver, der afsætter gylle, bør stille sig selv spørgsmålet, om man kan "tåle" at miste en god aftale, hvis modtageren får et tilbud, der er bedre. Du bør derfor sætte dig ind i vilkårene på markedet og overveje hvilke vilkår, du selv kan acceptere at skulle afsætte gylle under; bl.a. må du forvente, at modtager forventer at modtage gyllen efter analyse. Hvad er dit alternativ, og hvad koster det i ekstra transport, lagerleje osv.? Aktuelt er prisen på handelsgødning høj, mens prisen på korn og andre salgsafgrøder er lav. Dvs. at bytteforholdet mellem gødning og salgsvaren er dårligt, hvilket alt andet lige gør det mere attraktivt at modtage gylle.

For alle husdyrproducenter giver det god mening at få lavet mark- og gødningsplanen tidligt, så aftalerne er klar tidligt på sæsonen – det giver ro i maven. For dem, som tænker, at planen jo nogenlunde bare er den samme som normalt og derfor ikke behøver at blive lavet tidligt, er spørgsmålet: Hvorfor vente til starten af 2026 med at få lavet planen, hvis du allerede nu ved, hvordan den nogenlunde skal se ud? Ved at få lavet en foreløbig mark- og gødningsplan har du de bedste forudsætninger for at planlægge dine eventuelle afsætninger af gylle, men også få optimeret dit indkøb af handelsgødning så det passer bedst muligt med dit gødningsbehov.

N:P-forhold i gyllen

Den helt generelle udfordring med afsættelse af gylle er, at meget gylle i dag er afgasset gylle. Udfordringen med biogasgylle er, at indholdet af N og P svinger over året afhængig af, hvad anlægget bliver "fodret" med. Derfor kan N- eller P-indholdet enten stige eller falde, hvilket får betydning for N:P-forholdet og for hvor meget gylle, der må bruges.

Derfor er det vigtigt at kende forventningen til, hvad indholdet af N og P er i biogasgyllen. Hvis det er biogasgylle, der anvendes, vil harmonireglerne ofte være 170 kg N/ha i gylle og et fosforloft i niveauet 30-31 kg P/ha. Det giver et N:P-forhold i niveauet 5,48-5,67.

N:P-forholdet er vigtigt, når du planlægger, hvor meget gylle du selv kan bruge, og hvor meget gylle din modtager af gylle kan bruge. Hvis N:P-forholdet er lavere end førnævnte sammenhæng, vil fosfor være det mest begrænsende næringsstof, og dermed kan du "risikere" kun at kunne bruge f.eks. 150 kg N/ha i gylle. Hvis N:P-forholdet er større end førnævnte sammenhæng, er N det mest begrænsende næringsstof, og så vil du kunne bruge op til 170 kg N/ha i gylle og formodentlig også have plads til en smule fosfor-startgødning til majs. Dog kan du jo stadig blive presset på harmoniareal, hvis biogasgyllen har et højere arealkrav til harmoni end den gylle, du selv afsætter til biogasanlægget. Denne problematik kan være en udfordring ved nogle biogasaftaler, hvor leverandørkontrakten er på tons:tons, N:N- eller P:P-aftaler. Nogle biogasanlæg bruger areal:areal-aftaler, og her er der ikke de samme udfordringer med udsving i behovet for harmoniareal.

Type 2 korrektion

Vi har tidligere omtalt muligheden for at reducere kravet til harmoniareal eller evt. få mulighed for at anvende fosfor i startgødning til majs pga. mindre udskillelse af N og P fra kørerne på baggrund af dokumenterede produktionsdata. Det bliver endnu mere interessant for 2026, nu hvor fosforloftet er sænket til 29 kg/ha. Du kan læse mere om type 2 korrektion i TILVÆKST Grovfoder nr. 18

Aktuelt i foderroer

Af planterådgiver Thomas Harbo

I foderroer fås den bedste kombination af stort rodudbytte og mindst risiko for besvær og udbyttetab ved høst primo november.

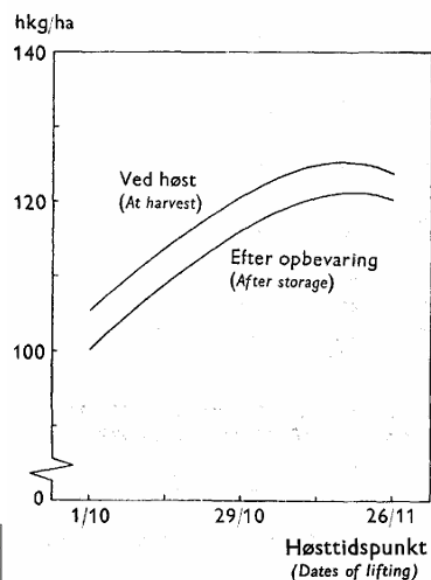
Fodersukkerroer har en lang vækstperiode, og der er tilvækst i roden langt ind i efteråret. Gamle forsøg viser, hvornår det største tørstofudbytte i rodtørstof i marken kan høstes. Men hvornår det så er passende at tage roerne op afhænger af flere forhold som f.eks., hvordan roerne skal lagers, risiko for høstbesvær pga. nedbør, risiko for afgrødeskade pga. frost m.v.

I en serie med 12 forsøg i årene 1967-1972 med høst af foderroer på fem datoer med 14 dages interval i perioden 1. oktober til 26. november ses en gennemsnitlig udbyttetigning fra 1. oktober til 12. november på 19 procent.; se tabel 3 og figur 1. Selvom der er tale om gamle forsøg, og det er andre roesorter og -typer, der dyrkes i dag, er udbytterelationerne mellem høstdatoerne de samme.

I samme forsøgsserie blev tørstofudbytterne i toppen også undersøgt. Udbyttet i top er størst ved den første høstdato, og mindskes herefter dels som følge af almindeligt henfald af blade, dels pga. at næringsstofferne i bladene omlejres til rodtørstof pga. den almindelige fysiologiske udvikling i planterne.

Tabel 3 Forholdstal for udbytte i rod- og toptørstof ved forskellige høsttidspunkter. (Kilde: Statens forsøgsvirksomhed i Plantekultur, 1177. beretning)

Høsttidspunkt	1. okt.	15. okt.	29. okt.	12. nov.	26. nov.
Rodtørstof [Fht.]	100	108	114	119	118
Toptørstof [Fht.]	100	97	91	86	77

Figur 1 Rodtørstof ved høst og efter opbevaring i kule.

(Kilde: Statens forsøgsvirksomhed i Plantekultur, 1177. beretning)

Min konklusion på forsøgsserien vedrørende tørstofudbytter i rod er:

- Tidlig optagning i september-primo oktober koster et stort udbyttetab.
Kun aktuell ved opfodring nu. Særligt, hvis roerne skal ensileres ovenpå majs- eller græsensilage, er der slet ikke nogen grund til den tidlige optagning.
- Optagning primo november giver den bedste kombination af et stort udbytte og god sikkerhed for, at roerne kan høstes uden for megen besvær og med minimal risiko for udbytte- og kvalitetstab relateret til frost.

REGLER OG TILSKUD

Fristforlængelse for udbringning af flydende husdyrgødning og – affald

Af planterådgiver Thomas Harbo

Fristen er forlænget i enkelte kommuner

Normalt er fristen for at udbringe flydende husdyrgødning og – affaldsprodukter 30. september på fodergræsmarker og vinterraps, men efter opfyldelse af to objektive kriterier kan fristen forlænges på kommunebasis til 14. oktober.

Kriterierne, som begge skal opfyldes, er:

- Der skal falde mere nedbør end normalt i ugerne 21-38.
- I ugerne 30-38 skal der falde mere end 30 pct. mere nedbør end normalt.

Efter opgørelsen af DMI's nedbørstal for uge 37 er fristen forlænget i flere kommuner; se oversigt i tabel 2. Med opgørelsen af nedbørsdata for uge 38 kan der komme flere kommuner på listen med fristforlængelse; eksempelvis mangler der kun 3 mm nedbør i Aabenraa kommune, 8 mm i Lemvig Kommune, 14 mm i Ringkøbing-Skjern Kommune og 25 mm i Vejen Kommune. Du kan se den fulde liste over kommuner med fristforlængelse på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside

Tabel 4 I flg. fire kommuner er det tilladt at udbringe flydende husdyrgødning og -affaldsprodukter til 14. oktober.

(Udvalgte) Kommuner med frist pr. 14. oktober for udbringning af husdyrgødning og flydende affaldsprodukter			
Esbjerg	Fanø	Tønder	Varde

Udbringning kun i nødstilfælde

Det kan være fristende at benytte sig af muligheden for udbringning i oktober, hvis opbevaringskapaciteten er begrænset. Du skal imidlertid være opmærksom på, at udbringningen belaster harmonien i 2025, som i de fleste tilfælde er udnyttet fuldt ud. Desuden skal kvælstofmængden indregnes med samme udnyttelseskrav som tidligere udbragt husdyrgødning, skønt den faglige udnyttelse er noget nær nul – og i øvrigt belaster græsmarken og øger risikoen for udvintring. De øvrige næringsstoffer i gyllen, fosfor og kalium, har også kun begrænset værdi ved udbringning sent i vækstsæsonen.

Udbringning så sent på året må betragtes som en nødløsning, hvor det kun er værre, hvis beholderen løber over sidst på vinteren! Alternativt må du langt hellere finde en modtager til gyllen med ledig opbevaringskapacitet og afsætte den overskydende gylle allerede nu.